

Det jyske adjektivsuffiks -et

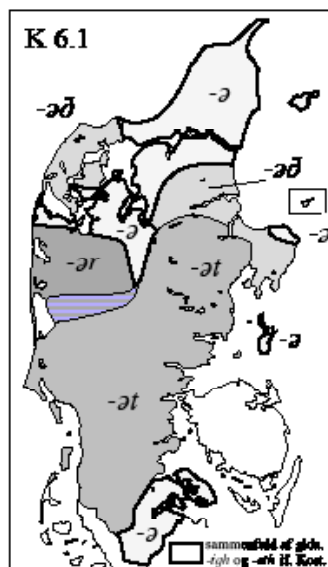
Viggo Sørensen
Aarhus Universitet

For at undgå unødigt opremsning af formelle detaljer henviser vi i Jysk Ordbog flittigt til et sæt af dialektkort (de såkaldte K-kort) over generelle fonetiske, fonologiske og morfologiske modsætninger de jyske dialekter imellem. Hovedparten af kortene bygger på tilsvarende i Kort. Fx viser K 6.1 de jyske udtaler af bøjningsmorfemerne -et (fx i præt. og ptc. af svage verber, svarende til rigssprogets -ede, -et). Se kort 1. Bemærk navnlig de omrammede egne, hvor gammelt -et er svækket så kraftigt, at morfemet udtales -ə ligesom adjektivsuffikset -ig (i ord som *arrig*, *hellig* etc.).

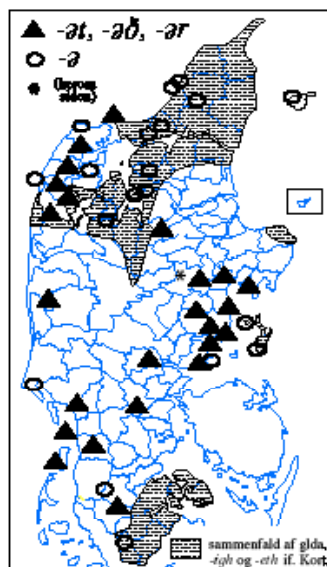
Problemstilling

Såvel i rigssproget som i jysk optræder -et også som adjektivsuffiks (i afledninger af typen *drenget*, *langbenet*, *sandet*, *røget*, *dugget*). Fra redaktionens start regnede vi med, at K 6.1 også i det væsentlige dækkede den jyske udtale af dette suffiks. Erfaringen har imidlertid vist, at det langt fra er tilfældet. I et tilfælde som *røget* virker K 6.1 nogenlunde dækkende (se kort 2); men oftest udtales rigsmålsord på -et med udlydende (svagtryks) -ə over langt større dele af Jylland, end K 6.1 tilsiger.

I et tilfælde som *røget* kan vi i Jysk Ordbog anføre -ə-udtalerne som afvigelser fra det dominerende K 6.1-mønster (se fig. A). Men noget tilsvarende dur ikke for adj. *sandet*, hvor sikker K 6.1-udtale (-ət, -əd -eller -ər) kun gør sig gældende i et midtjysk område (se kort 3); når dét ord skal redigeres, vil henvisning til K 6.1 komme i anden række. Helt overflødig har henvisningen allerede vist sig ved

Kort 1. -et (i præf. og ptc.)

Kort 2. røget, adj.

røget adj. — med sideformen

ṛṣṣen — ṛṣṣat/ṛṣṣaḥ/

rø'gar (K 6.1) alm.;

re'qəð 'Tved; rə'chət/

र० च० (K 4.2, K 6.1)

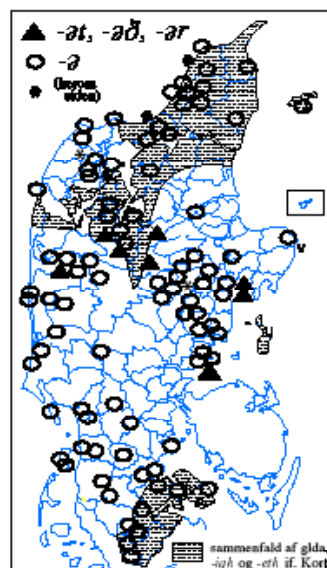
SonJy-V (spor. vaa. recht)

-S); også røget Bjerre;

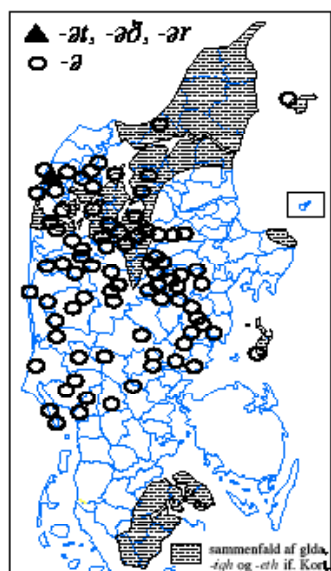
også rejst en Herde.

[< page x]

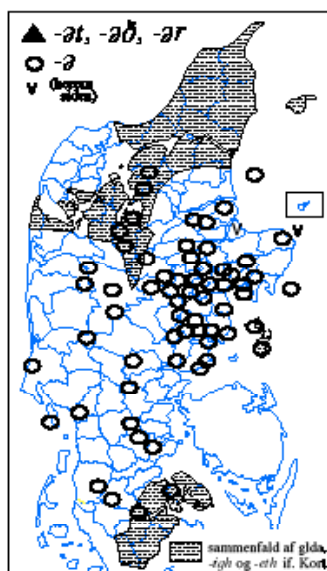
1) = konservet ved ryg-
ning; --

Kort 3. sandet, adj.

Kort 4. fjælet, adj.

Kort 5. barnet, adj.

fjælet adj. – med sideformen
fjælet – (1/t K 4.8:) *fjæ'te*
alm.; også *fjæ'te* spredt i
SVJy-V, spor. i MVJy;
også *fjæ'te* spor. i Thy-S
og Hards-V; også (i ældre
kilder) skrevet **fjæle*,
**fjæle(t)*, **fjæle(l)ig*, **fjæle*,
**fjæle*.

[<²fjæle I]

1) = undselig, genert, til-
bageholdende; ...

Figur B. fjælet, adj.

barnet adj. – med sideformen
børnet – (-et:) *bå'nə*
Hards (÷N), MØJy (÷V),
Djurs (spor. også *bå'no*
NDjurs), Sydijy; *bå'nə* Him-
S, Ommers, Fjends,
MØJy-V, spor. i Sall; *bå'nə*
Fanø (RL161); *bå'nə*
Sønderjy-N; *bå'nə*/'*bå'nə*
(K 1.9) Sønderjy-S:
(i betydning 2) *bå'rə* "Tor-
sted".

1) = barnlig, barnagtig; ...

Figur C. barnet, adj.

ord som *fjalet* og *barnet*; for disse ord anfører ordbogens bedste kilder næsten enstemmigt *-ə*-udtale (se kort 4-5), så udtaleangivelsen i de pågældende artikler er blot blevet en ordnet række af sådanne (se fig. B-C).

Ad hoc-løsninger af denne art giver ganske vist et retvisende billede af ordenes udtale, men de er bestemt ikke tilfredsstillende i et sproghistorisk perspektiv. Vi skylder vore brugere i det mindste en antydning af, hvilke sproglove eller sprogvaner der (for at udtrykke det kort) har ført nogle *-ig*-adjektiver i K 6.1-retning, andre i ren *-ə*-retning.

Allerede i Kort (1898-1912:129) søges forholdet forklaret med en delvis sammenblanding af adjektivsuffikserne *-et* (< gammeldansk *-eth*, jf. vestnordisk *-aðr*) og *-ig* (< gammeldansk *-igh*, jf. vestnordisk *-igr*, *-ugr*, *-agr*): i de jyske dialekter er *et*-adjektiverne i vekslende grad blevet omtolket til *-ig*-adjektiver. Se fig. D. I ødansk og dansk rigssprog synes der snarere sket omtolkninger den modsatte vej: *-ig* > *-et* (Hansen 1962-71:II.391). Men i begge tilfælde drejer det sig om et forståeligt skifte mellem stort set ensbetydende suffikser, med Aage Hansens ord "semantiske varianter".

Jysk Ordbog har fra starten hældet til opfattelsen i Kort, hvorfor adskillige artikler med *-et*-adjektiver blev forsynet med sideform på *-ig*. Kun et enkelt eksempel på denne praksis har (utilsigtet) overlevet i vor web-udgave, nemlig for ordet *duppet* (se fig. E). Ellers har vi slettet disse sideformer til fordel for en generel anførsel af *-ig* som sideform i artiklen for adjektivsuffikset *-et* (se fig. F).

Men holder teorien om et suffiksskifte *-et* > *-ig* overhovedet vand?

En alternativ – "omvendt" – forklaring på fordelingen mellem adjektivsuffikserne *-et* (if. K 6.1) og *-ə* i jysk kunne være følgende: Begge de gammeldanske suffikser *-igh* og *-eth* blev i samtlige jyske dialekter svækket til *-ə*. Det må være noget lignende, Aage Hansen forestiller sig er sket i øsmål (og rigssprog), når han ovennævnte sted kalder *-ig* og *-et* for "i den afsvækkede form" også "lydlige varianter". Rent faktisk er der jo også store dele af Jylland, hvor de to suffikser bevisligt er faldet sammen, nemlig de omrammede områder på kort 1 (allerede delvis registreret i Kort 1898-1912:nr.67-68). Min "omvendte" forklaring er altså blot en generalisering af dette

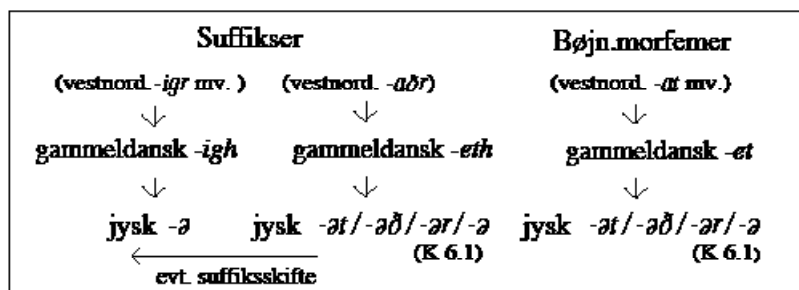

Fig. D. Traditionel forklaring

duppet adj. – med sideformen **duppig** (Hards, SVJy).
 (-et K 6.1:) *dopə / doˈpə / ˈdopə* (jf. K 1.4) alm.; også *dopə*
 Vends; *doˈpə* Hards, SVJy.

Fig. E. duppet, adj. (JO)

-et afledn.end. – med sideformerne **-ig** (helt dominerende i størstedelen af Vestjy samt VSønJy ...), **-erig / -eret** (dominerende i MØJy og Sønderjy). – udtale → kort; (vedr. sideformer:) -ə alm. (...); -o, -u Djurs-N og -Ø; ... også -ərə, -əri, -ərət etc. MØJy, Sønderjy.

Fig. F. -et, afledn.end. (JO)

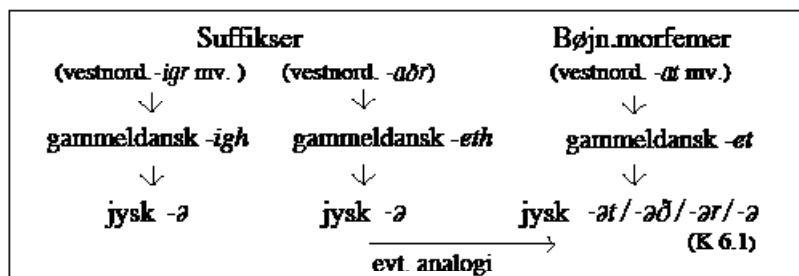

Fig. G. Alternativ forklaring

sammenfald: det har oprindelig haft gyldighed for hele Jylland (såvel som Øerne).

Den alternative forklaring harmonerer godt med den lige kraftige svækkelse af gammeldansk *-gh* og *-th* i trykstærk stavelse (nemlig > *-j*, *-w* el. svind) (Kort 1898-1912:nr.56+58). Når participiumendelsen *-et*, en gammel supinumform, i almindelighed ikke blev tilsvarende svækket, stemmer det på sin side rimeligt overens med den gennemgående mindre svækkelse af gammeldansk *-t* i trykstærk stavelse (Kort 1898-1912:nr.50, let revideret i Jysk Ordbogs K 4.1).¹

Men hvis K 6.1-udtale (*-æt*, *-æð* og *-ær*) af adjektivsuffixet *-et* ikke er lydret udviklet af gammeldansk *-eth*, må de jo stamme andetsteds fra – og da mest oplagt være dannet i analogi med det svage participiummorfem (dækket af K 6.1).² En sådan hypotese (sammenfattet i fig. G) kan ikke sandsynliggøres, endsige bevises, på en studs; men jeg vil i det følgende drøfte, hvad der kunne tale for den – såfremt fortsatte undersøgelser bekræfter allerede gjorte iagttagelser.

Typen af *-et*-adjektiver

De danske *-et*-adjektiver er senest behandlet og kategoriseret i Gudixen (1997). Her skelnes ud fra morfologiske og semantiske kriterier mellem (A) nominalafledninger og (B) verbalafledninger. Type A har som undertyper (1) similative adjektiver (med betydningen ”som ligner”, ”som minder om” el.lign., fx *drenget*, *barnet*), og (2) kvalitative adjektiver (med betydningen ”som er fuld af, som skiller sig ud ved at være” el.lign., fx *sandet*, *skægget* (med en stor undergruppe for samannelser af typen *trepattet*). Type B har undertyperne (3) tendens-adjektiver (med betydningen ”som er tilbøjelig til, slem til” el.lign., fx *fjøllet*, *fjalet*), og (4) resultative adjektiver (med betydningen ”forsynet med, udsat for” el. lign. fx *røget*,

¹ Heller ikke suffiksformen *-u* el. *-o* på Djurs (jf. kort 5, og senere kort 7) taler imod den ”omvendte” forklaring. Ganske vist er det i første række ord på glde. *-igh* (el. *-ugh*), som udviser sådanne udtaler, men tillige et ord som *vindue* (Kort 1898-1912:130) og *Else* (www.jyskordbog.dk): *vønur*, *æl-so* – altså ord, som i andre jyske dialekter har *-ær* hhv. *-æ* af anden oprindelse. Det djurslandske *-u*, *-o* kunne tænkes udviklet af *-æ* som sådan (inkl. *-æ* < glde. *-igh*, *-eth*).

² Helt uafhængigt af, om man hælder til forklaringen i fig. D eller G, kræver den midtøstjyske, syd- og sønderjyske udtale *-æt* af præteritum- og participiummorfemet fremdeles en særlig forklaring; sml. K 4.1 og K 6.2.

dugget).³ Kategori 4 holdes af Gudiksen uden for de egentlige -et-adjektiver, idet ordene (i hvert fald oprindelig) er participier anvendt adjektivisk.

Hvis man forestiller sig, at adjektivsuffixet -et skulle være "lånt" fra den stedlige participium-endelse, må det forventes, at K 6.1-udtalen -et gør sig kraftigere gældende i kategori 4 end i de øvrige tre ovennævnte kategorier. Sprogbrugerne må formodes her at fornemme den aktivitet el. udvikling, participiet udtrykker, og som (mere eller mindre klart) medsignaleres også i adjektivisk anvendelse: nogen har foretaget røgningen; noget har undergået en tildugning, etc.).

Den dialekttalende vil muligvis have en klar fornemmelse af, om -et-udtale er overrepræsenteret i kategori 4. Som udefrakommen beskriver af nu næsten svundne jyske dialekter er man henvist til statistiske undersøgelser baseret på dialektmonografier el.lign. (så vidt muligt dækkende hovedparten af det ældre ordforråd). De første oplagte valg har for mig været Skautrup (1927-79) og Ottsen (1961-69). Med de forbehold, der følger af, at ikke alle -et-adjektiver lige let lader sig kategorisere⁴, er jeg for de to værker kommet frem til statistikken i fig. H. De indrammede tal bekræfter overrepræsentation af -et-udtale i kategori 4 og må dermed siges at styrke min hypotese – om end kun foreløbigt, for flere ordsamlinger (fra andre jyske egne) bør naturligvis tages i ed.

Ældre og yngre dialekt – dialekt og regiolekt

Jysk Ordbogs kilder dækker primært dialekternes tilstand i perioden ca. 1850-1930, i svagere grad også perioden ca. 1700-1850. Under redaktionen har vi registreret betydelige ændringer i de jyske dialekter

³ De mere eller mindre vellykkede navne bærer jeg selv ansvaret for. Gudiksens tvedeling af kategori 2 (efter om den ved adjektivet udtrykte egenskab er possessivt el. lokativt knyttet til overleddet) har jeg fundet det vanskelig at arbejde med i praksis; en hel del adjektiver synes anvendelige i begge betydningsnuancer, og i mange tilfælde afslører konteksten slet ikke, hvilken nuance der foreligger.

⁴ Tag blot adjektivet *avet* (= bagvendt), if. ODS måske langt ude beslægtet med *after* (= efter). I givet fald kunne *avet* opfattes som et resultativt adjektiv (af type 4) (= udsat for "bagvendt", forkert udvikling). Men i nutiden vil en dialekttalende næppe længere fornemme sammenhæng af denne art; det afledte ord er blevet "synkronisk uanalsabelt" (Hansen 1967:II.432 ff.).

gennem de nævnte perioder – navnlig i den sidste, hvor dialekterne kom i stadig tættere kontakt med rigssproget (dels via det regionale talesprog i købstæderne, dels via det i skolen indlærte skriftsprog).

Hvis man (i henhold til hypotesen i fig. G) forestiller sig en ældre sprogtilstand, hvor *-et*-adjektiver (i hvert fald af kategori 1-3) fast blev udtalt med *-ə*, medens participier (evt. også i adjektivisk anvendelse, jf. kategori 4) blev udtalt efter mønster af K 6.1, så må impulsen til et udtaleskred for *-et*-adjektiverne i retning af K 6.1 næsten med nødvendighed søges i dialekternes møde med rigssproget. For hér var udtalen af suffikset og bøjningsmorfemet *-et* (formentlig) ens. Brink&Lund (1975) har desværre ingen oplysninger om udtalen af disse tryksvage stavelser i ældre rigssprog; men fra Jensen (1967:231 f.) ved vi, at købstadssproget i Århus (omkr. 1900) havde udtalen *-ət* i begge tilfælde⁵, og prøven på vestjysk læseudtale i Skautrup (1927-79:I.299 f.) gør det overvejende sandsynligt, at skolesystemet her tilstræbte regionaludtalen *-ət* for begge endelser.⁶ Som det ses, var påvirkningen ikke af fonetisk karakter (så var resultatet vel blevet det københavnske *-əd*), men en systemtilpasning med ensartet udtale af skriftens *-et* (for hver enkelt dialekt i henhold til K 6.1).

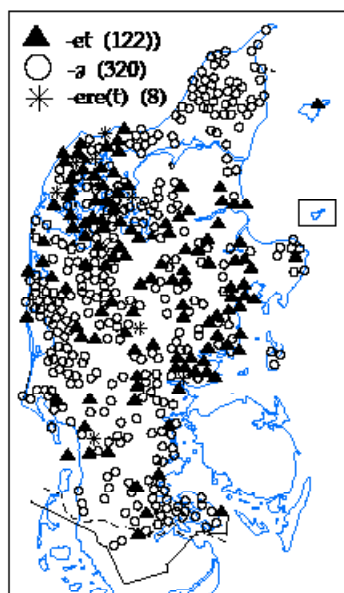
En sådan påvirkning er sket over tid, så man må forvente, (1) at den viser sig kraftigere i yngre kilder end i ældre, og (2) at den på ethvert tidspunkt har gjort sig kraftigst gældende i de (øst- og midtjyske) dialekter, som tidligst og kraftigst kom under påvirkning fra rigssproget. Om dette holder stik, konstateres bedst på oversigtskort over de enkelte *-et*-adjektivers udtale. Allerede kort 2-5 viste stærkest *-et*-tendens i Øst- og Midtjylland, og foreløbige stikprøver blandt endnu nogle *-et*-adjektiver (af typerne 1-3) tyder i samme retning. Mht. kildernes alder er det påfaldende, at ingen af *-et*-optegnelserne på kort 3 (vedr. adj. *sandet*) afspejler en sprogtilstand helt tilbage til omkring 1850; og vender vi blikket mod yngre kilder, ses procentdelen af *-et*-udtaler kraftigt forøget i besvarelserne (fra ca. 1980) af Jysk Ordbog spørgsmål CF 20 vedr. *sandet* (se kort 6).

⁵ Fx *fræmət* = fremmed, *røkət* = rykket (ptc.), *hu'sət* = huset (bf.).

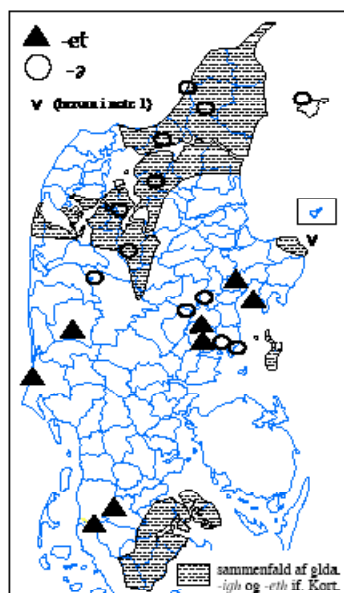
⁶ Det skal lige tilføjes, at suffiksets tilpasning til morfemets udtale jo ikke var relevant i de nordlige og mellemste dele af Jylland, hvor begge i forvejen blev ens udtalt (jf. kort 1).

	Skautrup (1927-79)		Ottosen (1961-69)	
	suff. -ø	suff. -et	suff. -ø	suff. -et
(1) similative adj.	11	0	83+	6
(2) kvalitative adj.	73 +	1	50+	1
(3) tendens-adj.	7	0	35	0
i alt (1)-(3)	91	1	168	7
(4) resultative adj.	12 +	26	5	19
uvist (1)-(4)	2	1		

Fig. H. Statistik adj.suffixs -ø / -et

Kort 6. sandet, adj. (JO spl.)

Kort 7. fjøllet, adj.

Det må i øvrigt også forventes, (3) at dialektspecifikke *-et*-adjektiver har været mindre modtagelige for systemtilpasning (til *-et*-udtale) end *-et*-adjektiver, der også kendes i rigssproget. Den første type har den dialekttalende ikke uden videre kunnet identificere som gamle *-et*-adjektiver, for de er jo (efter hypotesen) blev udtalt med *-ə* – ganske som dialektens gamle *-ig*-adjektiver (og for den sags skyld helt andre adjektiver på *-ə* som *bitte*, *lille*). En sammenligning af kort 7 (det rigssprogskendte og sandsynligvis fra rigssproget indlånte adj. *fjøllet*) og kort 5 (det rigsmålsfremmede, men beslægtede *fjalet*) kunne godt tyde på en sådan forskel i modtageligheden for *-et*-udtale. Men dette – såvel som *-et*-udtalens geografiske fremtrængen østfra – skal naturligvis belægges meget grundigere.

Suffikset *-eret*

I statistikken i fig. H var nogle af tallene for *-ə*-bøjning forsynet med et +. Tegnet dækker over, at *-et*-adjektivernes suffiks i de pågældende kilder (og i øvrigt generelt ned over Jylland) kan have den forlængede form *-eret* (udtalt *-ərə*), fx *steneret* (Skautrup 1927-79:I.90), *knolderet* (Ottosen 1961-69:II.2.121); herhen hører også de få stjernemarkerede former på kort 2-3 i starten af denne artikel. Formen *-eret* anføres som sideform i Jysk Ordbogs suffiksartikel *-et* (jf. fig. F).

I Møller (1934) argumenteres der overbevisende for, at denne forlængede form har sit udgangspunkt i kvalitative *-et*-adjektiver afledt af substantiver på *-er* (fx *mudret* < *mudder*) og i tendensadjektiver afledt af verber på *-re* (fx *sludret* < *sludre*). I fig. I har jeg medtaget begge disse typer i statistikken og regnet dem for regulære *-ə*-afledninger; men de udtales i jysk normalt som trestavelsesord, hvorved suffikset får formen *-ərə*. Til denne “forlængede” form har – stadig if. Kristen Møller – sluttet sig kvalitative *-et*-adjektiver (med betydningsnuancen “fuld af”), dannet til substantiver i pluralis (sic!) på *-er* (fx *tjavseret*); denne type er i fig. I regnet som eksempler på et nyudviklet, produktivt suffiks *-eret*. Dette suffiks har så kunnet få yderligere tilgang ved indlån eller oversættelseslån af tilsvarende nedertyske adjektiver på *-erig* (med udtalen *-əri*), fx *palterig* (= pjaltet) > jysk *pjalteret*.

Dialekttalende opfatter – hvis jeg forstår Kristen Møller ret – suffikset *-eret* som mere “følelsesbetonet” end suffikset *-et* (ofte i pejorativisk retning): substantivafladninger på *-eret* er mere “intensive”, verbalafledninger på *-eret* mere “iterative”. Takket være denne “affektive” betydningsnuance har suffikset kunnet gribe om sig, især blandt kvalitative *-et*-adjektiver med betydningen “fuld af” (selv om disse ikke længere var afledninger til ord med *-er* i pluralis), fx *steneret*. “Fuld af” tenderer da imod at betyde “med alt for mange, forbistret mange (sten)”.

Adjektivsuffixet *-eret* er i mange henseender et nærmere studium værd, fx synes dets frekvens at variere kraftigt i de forskellige jyske dialekter (med størst hyppighed i Østjylland). I den aktuelle sammenhæng vil jeg dog kun fæste mig ved, at *-eret*-suffixet for de ældre kilders vedkommende næsten kun er optegnet med samme slut-*a* som *-et*-adjektiverne. Møller (1934) har kun sjældent registreret udtalen *-æret*/*-ærd* el.lign. (i tilslutning til K 6.1), og da kun hos yngre dialekttalende. I besvarelser af Jysk Ordbogs spørgelister (de fleste modtaget i perioden 1960-90) optræder derimod en del optegnelser af typen *knolderet*, *knolderer* (= knoldet), som i de fleste tilfælde afspejler udtale i henhold til K 6.1, og endnu flere af typen *knolderet* (hvoraf en stor del i Syd- og Sønderjylland – men det er uvist, hvor mange af disse sidste der faktisk afspejler en udtale på *-æt*, og hvor mange der blot følger rigssprogets ortografi). Hvor de yngre kilder viser K 6.1-udtale, skyldes det utvivlsomt samme analogiske tilslutning til participium-morfemet som ved *-et*-adjektiverne.

	Skautrup (1927-79)			Ottosen (1961-69)		
	<i>-a</i>	<i>-æra</i>	<i>-et</i>	<i>-a</i>	<i>-æra</i>	<i>-et</i>
(1) <i>similative adj.</i>	11	0	0	50	4	1
(2) <i>kvalitative adj.</i>	73	34	1	83	40	6
(3) <i>tendens-adj.</i>	7	0	0	35	0	0
(4) <i>resultative adj.</i>	12	1	26	11	1	21
uvist (1)-(4)	2	0	1	7	0	0

Fig. I. Statistik adj.suffixs *-a* / *-æra* / *-et*

Når et adjektiv kan afledes alternativt på flere af ovennævnte måder, er det talt med hvert sted.

Alt taget i betragtning virker det rimeligt at betragte *-eret*-adjektiver som en særlig undergruppe af *-et*-adjektiverne – og altså medregne dem til disse i statistikker som fig. I.

Konsekvenser

Som læseren vil forstå, mangler der endnu en del undersøgelser, før den lancerede hypotese om lydret udvikling af gammeldansk *-eth* til fællesjysk *-ə* (og senere lån af *-et*-udtale fra dialekternes svage participium) kan siges at være sandsynliggjort. Men jeg vil gå videre i det tempo, arbejdet med Jysk Ordbog tillader det. Hvis det lykkes at føre undersøgelsen til den ønskede afslutning, er det unægtelig kun et meget lille hjørne af dansk sproghistorie, der er pillet ved. Men for Jysk Ordbog vil det få praktiske konsekvenser.

Det vil da være oplagt at splitte den nuværende suffiksartikel *-et* (se fig. F) i tre nye: (1) en for adjektivsuffikset *-et* (som tilforn, men nu uden sideformer, og betragtet som lydret udviklet < gammeldansk *-eth*, desuden med angivelse af *-ə* som ældre udtale og en generel kommentar om evt. yngre tilnærmelse til *-et*-udtale; se fig. J); (2) en ny selvstændig artikel for adjektivsuffikset *-ig* (se fig. K); og endelig (3) en artikel for adjektivsuffikset *-eret* (hvor i udtalen angives som *-ərə* med yngre tendens til K 6.1-udtale; se fig. L). På grundlag af disse artikler vil det være lettere for redaktørerne af Jysk Ordbog at give sproghistorisk interesserede brugere en kvalificeret orientering om *-et*-, *-ig*- og *-eret*-adjektivernes udtale og etymologi.

-et afledn.end. – -ø alm. (og altså i størstedelen af Nordjy sammenfaldende med →-ig); spor. også yngre -æt/-æð/-ær (K 6.1).

[< gammeldansk -eth; alm.; syn.: -eret, -ig]

1) = fuld af, udstyret med [eks.]

Fig. J

-ig afledn.end. – -ø alm. (og altså i størstedelen af Nordjy sammenfaldende med -et, jf. K 6.1); -o, -u Djurs-N og -Ø; også yngre -i(q) (især i NVJy).

[< gammeldansk -igh; alm.; syn.: -eret, -et]

1) = fuld af, udstyret med [eks.]

Fig. K

-eret afledn.end. – -æø alm.; spor. også yngre -ææt/-ææð/-æær (K 6.1).

[vist < udlydende stammeconsonant (i subst. på -er el. verb. på -re) + afledn.end. -et, jf. SprKult.III.1ff.; syn.: -et, -ig]

1) = fuld af; med altfor meget/mange (oftest pejorativt) [eks.]

Fig. L

Litteratur

- Brink, Lars og Jørn Lund (1975) *Dansk rigsmål*. 1-2. København: Gyldendal.
- Gudiksen, Asgerd (1997) *-et*-afledninger i dansk med hovedvægt på de danske øsmål. Ph.d.-afhandling. København: Københavns Universitet.
- Hansen, Aage (1962-71) *Den lydlige udvikling i dansk*. I-II. København: G.E.C. Gads Forlag.
- Hansen, Aage (1967) *Moderne dansk*. 1-3. København: Grafisk Forlag.
- Jensen, Ella (1967) Om Sproget i Århus 1900-1910. *Dialektstudier* 2:197-270. København: Akademisk Forlag.
- Kort = Bennike, Valdemar & Marius Kristensen (1898-1912) *Kort over de danske folkemål*. København: Gyldendalske Boghandel / Nordisk Forlag. (til tekstdelen henvises med sidetal, til atlasdelen med kortnummer).
- Møller, Kristen (1934) Jyske Adjektiver paa -eret. *Sprog og Kultur* III:1-32. Aarhus: Universitetsforlaget.
- Ottsen, M.B. (1961-69) *Hostrup-Dansk*. I.-II.5. København: Akademisk Forlag.
- Skautrup, Peter (1927-79) *Et Hardsysselsmål*. I-II. København: Th. Linds Efterfølger / Universitetsjubilæets Danske Samfund.